

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ	18
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ.	21
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ	25
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	29
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	32
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.	34
<i>Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович</i> АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	40
<i>Негара Родіон Віталійович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ.	47
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	49
<i>Сідор Михайло Іванович</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	53
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ»	57
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	60
<i>Глиняний Іван Володимирович</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.	63

Назарчук Анастасія Валеріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного і фінансового права*

ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТІВ

Дослідження зарубіжного досвіду запобігання та протидії дискримінації у державній службі є необхідним елементом комплексного аналізу механізмів забезпечення принципу рівності у публічному управлінні. В умовах європейської інтеграції України та гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу особливого значення набуває вивчення підходів, моделей і практик, що застосовуються в державах із розвиненими системами публічної служби та сталими традиціями захисту прав людини.

Формування ефективних механізмів запобігання та протидії дискримінації у державній службі в державах з розвиненими правовими системами ґрунтується, насамперед, на міжнародних і європейських стандартах у сфері прав людини. Саме ці стандарти визначають мінімально допустимий рівень правового захисту, який має бути забезпечений у публічній службі незалежно від національних особливостей організації державного апарату [3].

На міжнародному рівні базові стандарти у сфері запобігання та протидії дискримінації сформульовані в системі універсальних і регіональних міжнародно-правових актів, ухвалених у межах ООН, Міжнародної організації праці (МОП) та Ради Європи, а також у праві Європейського Союзу [2].

Єдиного підходу до градації міжнародних антидискримінаційних актів не вироблено. З огляду на що можливо їх систематизувати за:

- 1) рівнем правового регулювання: універсальні (ООН); регіональні (Рада Європи, ЄС);
- 2) юридичною природою (силою): обов'язкові (конвенції, пакти); рекомендаційні (директиви, резолюції, керівні принципи);
- 3) функціональним призначенням: акти запобігання дискримінації (політики рівності, позитивні дії, інституційні гарантії); акти протидії дискримінації (судовий захист, відповідальність, відновлення прав);
- 4) за сферою впливу на державну службу: доступ до служби; проходження служби; кар'єрне просування; дисциплінарна відповідальність; припинення служби. Проведення систематизації дозволило розмежувати стандарти запобігання і протидії дискримінації та визначити їх значення для правового регулювання державної служби.

З урахуванням їх предмета, юридичної сили та функціонального призначення класифікуємо базові стандарти у сфері запобігання та протидії дискримінації за п'ятьма основними групами.

До першої групи під назвою «Універсальні акти загального характеру (ООН)» належать акти, що закріплюють принцип рівності та заборони дискримінації як

фундаментальну засаду правового статусу людини, незалежно від сфери реалізації прав: Загальна декларація прав людини 1948 р. (ст. 1, 2); Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ст. 2, 26); Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Означені міжнародні акти формують універсальний превентивний стандарт, оскільки: встановлюють загальну заборону дискримінації; зобов'язують держави утримуватися від дискримінаційних практик; покладають позитивний обов'язок створювати умови для рівного користування правами; функціональне призначення проявляється переважно через запобігання дискримінації.

Друга група базових стандартів у сфері запобігання та протидії дискримінації сформульовані отримала назву «Спеціалізовані універсальні конвенції (ООН)» та охоплює міжнародні договори, спрямовані на ліквідацію дискримінації за окремими ознаками: Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965); Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) (1979). Особливістю цих актів є: поєднання превентивних і реактивних механізмів; наявність моніторингових комітетів, індивідуальних повідомлень, рекомендацій; вимога активних позитивних дій держави; функціональне призначення проявляється через запобігання та протидію дискримінації [1].

Третя група базових стандартів у сфері запобігання та протидії дискримінації «Міжнародні трудові стандарти (МОП)» сформована із актів МОП, зокрема: Конвенція МОП № 111 «Про дискримінацію в галузі праці та занять» (1958). Її специфіка полягає в тому, що: дискримінація розглядається у професійно-трудовому контексті; встановлюється обов'язок держав формувати національну політику рівності; допускається диференційоване ставлення, якщо воно об'єктивно зумовлене вимогами роботи; функціональне призначення реалізується через інституційне запобігання (політики) та одночасне реагування на виявлені порушення (скасування дискримінаційних норм).

Четверта група базових стандартів у сфері запобігання та протидії дискримінації отримала назву «Регіональні європейські стандарти (Рада Європи)», до неї належать: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 14); Протокол № 12 до Конвенції (загальна заборона дискримінації); Європейська соціальна хартія (переглянута). Їх ключова риса – сильний механізм протидії, реалізований через: практику Європейського суду з прав людини; індивідуальні скарги; стандарти пропорційності та обґрунтованості втручання; функціональне призначення проявляється переважно через протидію дискримінації шляхом судового захисту.

П'ята група базових стандартів у сфері запобігання та протидії дискримінації під назвою «М'яке право» Ради Європи та ЄС» сформована із: резолюцій ПАРЄ; рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи; директив ЄС (зокрема, Директива 2000/78/ЄС); керівних принципів, стратегій рівності. Вони: формують превентивні управлінські стандарти; орієнтовані на інституційну практику; активно

використовуються у сфері публічної служби; функціональне призначення проявляється через системне запобігання дискримінації.

Таким чином, дослідження зарубіжного досвіду запобігання та протидії дискримінації у державній службі свідчить, що ефективність відповідних механізмів забезпечується комплексним поєднанням міжнародних, європейських та національних стандартів. Визначені п'ять груп базових стандартів відображають багаторівневу систему правового регулювання, яка охоплює як превентивні, так і реактивні інструменти впливу.

Систематизація цих стандартів дозволяє не лише чітко розмежувати підходи до запобігання та протидії дискримінації, але й визначити їх значення для формування ефективної моделі державної служби. У контексті євроінтеграції України це створює підґрунтя для вдосконалення національного законодавства, впровадження сучасних управлінських практик та забезпечення реального дотримання принципу рівності у публічному управлінні.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: міжнародний документ від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
2. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. Дата оновлення: 30.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
3. Зінсу О. І. Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід у сфері запобігання, протидії домашньому насильству. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1. С.31-40.

Ключові слова: державна служба, протидія дискримінації, міжнародні стандарти, європейські стандарти, права людини, антидискримінаційна політика.

Key words: civil service, anti-discrimination, international standards, European standards, human rights, anti-discrimination policy.

Панфілов Олег Євгенович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Актуальність теми зумовлена тим, що саме у сфері поліцейської юрисдикції найбільш інтенсивно перетинаються владні повноваження держави та гарантовані права і свободи людини. В умовах демократичної трансформації публічної